

نحوه استخراج شاخص‌های سلامت از سامانه یکپارچه بهداشت

سامانه
یکپارچه
بهداشت

سیب

چگونه از «سیب»
گزارش بگیریم؟

دکتر آرزیتا انارکی

مدیر گروه سلامت جمعیت و خانواده و
مدارس، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

لیلا تقریبی

کارشناس سلامت میانسالان
دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

صدیقه سرخوش

کارشناس آموزش بهورزی
دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- اهمیت داده‌های ثبت شده در سامانه یکپارچه بهداشت (سیب) را بدانند.
- قادر به گرفتن گزارش از مسیرهای مختلف سیب باشند.
- بتوانند پوشش خدمات و نتایج غربالگری را به شکل شاخص بیان کنند.

مقدمه

مختلفی وجود دارد که در این مقاله به سه مسیر برای گرفتن اطلاعات مربوط به تعداد مراقبت‌های ارایه شده و نتایج غربالگری‌ها اشاره می‌شود.

مسیر اول؛ استخراج شاخص‌های سلامت

از سربرگ گزارش‌های دوره‌ای

شاخص‌ها

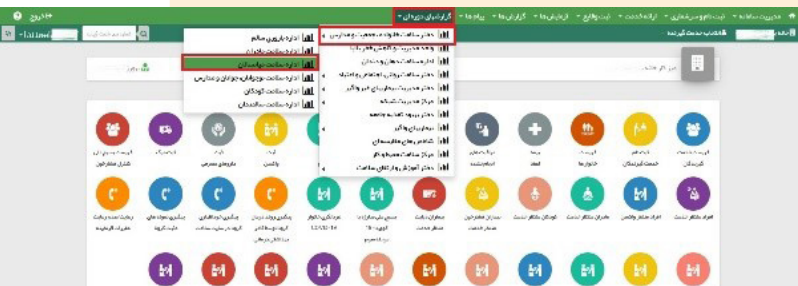
یکی از بهترین روش‌ها برای گرفتن گزارش از سبب استفاده از سربرگ گزارش‌های دوره‌ای است. برای این کار ابتدا از میز کار سر برگ گزارش‌های دوره‌ای را انتخاب می‌کنیم. همان‌طور که در شکل شماره یک دیده می‌شود فهرستی از دفاتر و ادارات مانند دفتر سلامت خانواده جمعیت و مدارس، اداره سلامت دهان و دندان و... باز خواهد شد. بر اساس گزارش مورد نظر یکی از گزینه‌های ظاهر شده را انتخاب کرده که در شکل شماره ۱ دفتر سلامت خانواده جمعیت و مدارس و سپس اداره سلامت میانسالان انتخاب شده است.

سامانه یکپارچه بهداشت آخرین سامانه طراحی شده پرونده الکترونیک سلامت در ایران است که با هدف یکپارچه سازی اطلاعات مربوط به سلامتی افراد و ارایه خدمات بهداشتی درمانی در قالب برنامه‌های حوزه بهداشت در طرح تحول نظام سلامت از اسفند سال ۱۳۹۴ در سراسر کشور به شکل رسمی شروع به کار کرد.

یکی از عمده‌ترین اهداف اجرای پرونده الکترونیک سلامت، توسعه و پیاده سازی یک سامانه اطلاعاتی مؤثر، کارا و منطبق بر استانداردهای خاص، اطلاعاتی پویا و انعطاف پذیر در راستای مواجهه با نیازهای جدید و کاهش هزینه‌ها در همه ابعاد حوزه سلامت است. تجمیع منابع اطلاعاتی حوزه سلامت که در سامانه یکپارچه بهداشت انجام می‌گیرد منجر به دسترسی کاربران نظام سلامت (پزشکان و متخصصان، مراقبین سلامت و کارشناسان، بهورزها و...) به مواردی از جمله، بیماری‌ها و تشخیص‌های پزشکی و علل مرگ (ICD-10)، وضعیت سلامتی افراد و... شده که باعث شناسایی نقاط قوت و ضعف و در نهایت منجر به برنامه‌ریزی، تعیین اهداف، راهکارها و فعالیت‌ها و در نهایت ارزیابی نتایج مربوط خواهد شد. بنابراین یکی از وظایف اصلی ارایه دهندگان خدمت، آشنایی با نحوه استخراج اطلاعات از این داده‌ها است.

نحوه استخراج آمار و اطلاعات از «سبب»

یکی از مزایای سامانه یکپارچه بهداشت دسترسی سریع به اطلاعات و آمار است. این اطلاعات می‌تواند اطلاعات دموگرافیک مانند جمعیت منطقه تحت پوشش به تفکیک جنس، گروه‌های سنی، وضعیت تأهل و... یا امکان شمارش تعداد خدمات ارایه شده به گروه‌های سنی و نتایج غربالگری‌ها و مراقبت‌ها است. در کنار آن با ثبت بیماری‌ها توسط پزشک در سامانه امکان گرفتن گزارش از تعداد بیماران در منطقه تحت پوشش نیز فراهم می‌شود. برای گرفتن گزارش از سامانه یکپارچه بهداشت راه‌های

یکی از عمده‌ترین اهداف اجرای پرونده الکترونیک سلامت، توسعه و پیاده سازی یک سامانه اطلاعاتی مؤثر، کارا و منطبق بر استانداردهای خاص، اطلاعاتی پویا و انعطاف پذیر در راستای مواجهه با نیازهای جدید و کاهش هزینه‌ها در همه ابعاد حوزه سلامت است.

با انتخاب اداره مورد نظر مجدد فهرستی از اطلاعات قابل استخراج را خواهیم دید. با زدن کلید مشاهده تعداد موارد، مشاهده می‌شود. در شکل شماره ۲ تعداد افراد میانسال که تمام خدمات شیوه زندگی سالم را دریافت کرده‌اند، انتخاب شده است.

تعداد کل میانسالان ثبت نام شده در سامانه	111796
تعداد زنان 45 تا 59 سال ثبت نام شده در سامانه	111798
چهارت زیر گروه میانسالان	111795
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که تمام خدمات ارزیابی و رده‌ای سلامت میانسالان برای آنها انجام شده است	112472
تعداد افراد میانسال (30-59 سال) که تمام خدمات شیوه زندگی سالم برای آنها انجام شده است	111788
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که حداقل یک خدمت ارزیابی و رده‌ای سلامت میانسالان برای آنها انجام شده است	113103
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که حداقل یکبار خدمت گرفته‌اند	111785
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که خدمت‌تن‌سنجی و ارزیابی‌های ماکزی‌عظویه برای آنها انجام و ثبت شده است	110103
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که حداقل یکبار به اندازه وزن ارزیابی شده‌اند	110104
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که حداقل یکبار به چاقی ارزیابی شده‌اند	110102
تعداد افراد میانسال (50-30 سال) که حداقل یکبار به شکر در ارزیابی‌تن‌سنجی ارزیابی شده‌اند	110105

قدم بعدی انتخاب فیلترهای مناسب برای گرفتن گزارش مانند انتخاب تاریخ یا گروه سنی مورد نظر و... است در شکل شماره ۳، ۸۱ نفر میانسال کلیه خدمات شیوه زندگی سالم را در سه ماه اول سال ۱۴۰۱ دریافت کرده‌اند.

تعداد افراد میانسال (30 تا 59 سال) که تمام خدمات شیوه زندگی سالم برای آنها انجام شده است

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱ تا ۱۴۰۱/۰۱/۰۱

واحد	شماره پیش از 20 هزار نفر			شماره زیر 10			مجموع کل		
	مرد	زن	مجموع	مرد	زن	مجموع	مرد	زن	مجموع
خانه بهداشت عربی	0	0	0	0	0	0	0	44	81
مجموع	0	0	0	0	0	0	0	44	81

ممکن است این سوال پیش آید در شاخص انتخاب شده چه خدماتی محاسبه شده است. در این مورد کافی است بر روی نحوه محاسبه کلیک کرده و کد خدمات را مشاهده کنیم. در شکل شماره ۴ افراد میانسال شمارش شده‌اند که کلیه خدمات با کدهای ۷۹۸۲، ۶۷۸۶ و ۸۰۰۸ را گرفته‌اند.

نحوه محاسبه

تعداد افراد میانسال (30 تا 59 سال) که تمام خدمات های ۷۹۸۲ و ۶۷۸۶ و ۸۰۰۸ برای آنها انجام شده است

مجموع کل	زن	مرد	مجموع
81	44	37	0
81	44	37	0

در صورتی که بخواهیم پوشش خدمات شیوه زندگی سالم را محاسبه کنیم می‌توان از همین روش تعداد میانسالان را به دست آورده و با یک تناسب ساده درصد پوشش را حساب کرد. در این خانه بهداشت تعداد میانسالان در همین بازه زمانی ۵۹۸ نفر است که با توجه به سه ساله بودن مراقبت‌ها یک سوم این افراد (۱۹۹ نفر) تا پایان سال می‌بایست مراقبت شوند.

محدودیت‌های این روش

- فقط در بازه زمانی تعیین شده در سیب می‌توان اطلاعات را به دست آورد.
- فقط تعداد گزارش می‌شود و باید به شکل دستی پوشش را محاسبه کرد.
- امکان به دست آوردن اطلاعات دیگری به جز موارد ذکر شده در گزارش دوره‌ای وجود ندارد.

اگر بخواهیم این اطلاعات را از ابتدای فروردین تا پایان مرداد ۱۴۰۱ محاسبه کنیم با توجه به نبودن این گزینه در گزارش‌گیری چه پیشنهادی دارید؟

ممکن است به دلایلی نیاز باشد که پوشش مراقبت یا نتیجه غربالگری‌ای را محاسبه کنیم که عنوان آن در گزارش‌های دوره‌ای وجود ندارد یا در بازه زمانی نیاز به اطلاعاتی داشته باشیم که هنوز در گزارش‌های دوره‌ای بارگذاری نشده است. در این موارد یکی از روش‌های پیشنهادی استفاده از سربرگ گزارش‌ها است.

سامانه یکپارچه بهداشت (سیب) با هدف یکپارچه سازی اطلاعات مربوط به سلامتی افراد و ارائه خدمات بهداشتی درمانی شروع به کار کرد.

امید است با شروع به کار سامانه گزارش ساز که در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در حال پیگیری است مشکلات ذکر شده در سامانه یکپارچه بهداشت (سیب) برطرف شود.

نتیجه گیری

با توجه به وجود سربرگ‌های مختلف امکان گرفتن گزارش از مسیرهای مختلف در سیب وجود دارد که البته هر کدام با محدودیت و یا ارقام متفاوت همراه است. بهترین روش استفاده از سر برگ گزارش‌گیری است که به علت تأخیر در بارگذاری و همچنین سه‌ماهه، شش ماهه و یکساله بودن اطلاعات، منجر به بروز مشکلاتی در برنامه‌ریزی و شناسایی مشکلات خواهد شد. همچنین عدم محاسبه پوشش‌ها و صرفاً دسترسی خام به اطلاعات از جمله مشکلات سیب است.

پیشنهادها

بارگذاری سریع‌تر اطلاعات و با فواصل کمتر از سه ماه می‌تواند در شناسایی سریع‌تر مشکلات کمک کند. برای یکسان سازی استخراج آمار، لازم است که مسیرهای گزارش‌گیری و کد خدمات به شکل کاملاً مشخص به دانشگاه‌ها ارسال شود.

ورود به سامانه سیب با کاربری پزشک/ماما/مراقب سلامت/بهورز، مدیریت سامانه، ساخت گزارش افراد تحت پوشش، تایپ عنوان، انتخاب سن ۳۰ تا ۶۰ سال، انتخاب واحد، انتخاب کد بیماری E10 تا E14 به شکل جداگانه و جمع اعداد استخراج شده

سامانه گزارش ساز (پنل گزارش ساز)

در پنل گزارش ساز می‌توان با استفاده از رویدادها و وقایع ثبت شده در سامانه سیب، تمامی گزارش‌های مورد نظر خود را به تفکیک دانشگاه، جمعیت، ملیت، جنسیت و... ایجاد کرد و همچنین می‌توان با استفاده از فیلترهای سن، جنس و... در بازه‌های زمانی مختلف از گزارش ایجاد شده استفاده کرد. این گزارش‌ها با توجه به دسترسی‌های ایجاد شده در سطوح مختلف قابل ساخت و مشاهده‌اند.

منبع: دستورالعمل‌های محاسبه شاخص‌های سامانه یکپارچه بهداشت (سیب)